

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 21 juni 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 650/2012 – Artikel 4 – Allmän behörighet för en domstol i en medlemsstat att fatta beslut om arvet i dess helhet – Nationella bestämmelser som reglerar den internationella behörigheten för nationella arvsintyg – Europeiskt arvsintyg”

I mål C-20/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Kammergericht Berlin (Regional överdomstol i Berlin, Tyskland) genom beslut av den 10 januari 2017, som inkom till domstolen den 18 januari 2017, i ett förfarande som anhängiggjorts av

Vincent Pierre Oberle

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič, domstolens vice ordförande A. Tizzano, tillika tillförordnad domare på andra avdelningen, samt domarna C. Toader (referent), A. Prechal och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren V. Giacobbo-Peyronnel,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 23 november 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Tysklands regering, genom M. Hellmann, T. Henze och E. Lankenau, samtliga i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom E. Armoët, i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, M. Nowak och S. Żyrek, samtliga i egenskap av ombud,
- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, M. Figueiredo och M. Carvalho, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och M. Heller, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

och efter att den 22 februari 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (EUT L 201, 2012, s. 107).
- 2 Begäran har framställts i ett förfarande som anhängiggjorts av Vincent Pierre Oberle vid Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg, Tyskland) för att erhålla ett nationellt arvsintyg efter faderns bortgång. Fadern var fransk medborgare och hade vid sin bortgång hemvist i Frankrike.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 7–9, 27, 32, 34, 59 och 67 i förordning nr 650/2012 anges följande:
 - ”(7) En välfungerande inre marknad bör underlättas genom att man undanröjer hindren för fri rörlighet för de personer som för närvarande har svårt att hävda sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan. I det europeiska området för rättvisa bör medborgarna kunna utforma sina arvsrättsliga förhållanden i förväg. Det är också viktigt att på ett effektivt sätt skydda rättigheterna för arvingar, testamentstagare, övriga till den avlidne närstående personer och borgenärer.
 - (8) För att uppnå dessa mål bör denna förordning sammanföra bestämmelserna om behörighet, tillämplig lag och erkännande eller, i tillämpliga fall, godkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar, officiella handlingar och förlikningar inför domstol samt om inrättande av ett europeiskt arvsintyg.
 - (9) Denna förordnings tillämpningsområde bör innefatta alla civilrättsliga aspekter av arv efter en avliden person, det vill säga alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen.

...

- (27) Reglerna i denna förordning är tänkta att se till att den myndighet som handlägger arvet i de flesta fall kommer att tillämpa den egna lagstiftningen. ...

...

- (32) För att underlätta för arvingar och testamentstagare med hemvist i en annan medlemsstat än den där arvsärendet handläggs eller kommer att handläggas bör denna förordning ge alla som är arvsberättigade enligt den lag som är tillämplig på arvet en möjlighet att avge en förklaring om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller, när det gäller skulderna i arvsärendet, en förklaring om ansvarsbegränsning enligt lagen i den medlemsstat där de har sin hemvist, inför en domstol i den medlemsstaten. Detta bör inte utesluta att sådana förklaringar avges inför andra myndigheter i den medlemsstaten som är behöriga att ta emot förklaringar enligt den

nationella lagstiftningen. Personer som väljer att utnyttja möjligheten att avge förklaringar i den medlemsstat där de har sin hemvist bör själva inom den tidsfrist som fastställs i den lag som är tillämplig på arvet underrätta den domstol eller myndighet som handlägger eller kommer att handlägga arvet om att sådana förklaringar har gjorts.

...

- (34) För att rättsväsendet ska fungera väl bör det undvikas att sinsemellan oförenliga domar meddelas i olika medlemsstater. Den här förordningen bör därför innehålla allmänna processrättsliga regler liknande dem i andra unionsinstrument på området civilrättsligt samarbete.

...

- (59) Mot bakgrund av den allmänna målsättningen för förordningen, nämligen att åstadkomma ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas domar på arvsområdet, oberoende av huruvida domarna gäller tvistemål eller icke-tvistemål, bör denna förordning fastställa bestämmelser om domars erkännande, verkställbarhet och verkställighet som liknar bestämmelserna i andra unionsinstrument inom det civilrättsliga samarbetet.

...

- (67) Ett snabbt, smidigt och effektivt avgörande vid ett arvsärende med gränsöverskridande verkan inom unionen innebär att arvingarna, testamentstagarna, testamentsexekutorerna eller boutredningsmännen lätt bör kunna bevisa sin ställning och/eller sina rättigheter och befogenheter i en annan medlemsstat, t.ex. i den medlemsstat där kvarlåtenskapen är belägen. För att de ska kunna göra detta bör man i denna förordning föreskriva inrättandet av ett enhetligt intyg, det europeiska arvsintyget ..., som ska utfärdas för användning i en annan medlemsstat. Med hänsyn till subsidiaritetsprincipen bör arvsintyget inte ersätta nationella dokument som eventuellt finns för liknande ändamål i medlemsstaterna.”

- 4 I artikel 1.1 i denna förordning föreskrivs följande:

”Denna förordning är tillämplig på arv efter avliden. Den ska inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor.”

- 5 Artikel 1.2 i förordningen innehåller en uppräkningsområde.

- 6 Artikel 2 i förordning nr 650/2012 har följande lydelse:

”Denna förordning ska inte påverka de befogenheter som medlemsstaternas myndigheter har när det gäller att handlägga arvsfrågor.”

- 7 I artikel 3.1 a och g i förordning nr 650/2012 anges följande:

”I denna förordning avses med

- a) *arv*: arv efter avliden som omfattar alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen,

...

g) *dom*: varje arvsrättsligt avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat oavsett dess rubricering, såsom domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader,

...”

8 I artikel 3.2 första stycket i förordningen definieras ”domstol” enligt följande:

”I denna förordning avses med ’domstol’ alla rättsliga myndigheter och alla andra myndigheter och rättstillämpare som har behörighet i arvsfrågor och som utövar rättsliga funktioner eller agerar genom delegering från en rättslig myndighet eller agerar under kontroll av en rättslig myndighet, under förutsättning att sådana andra myndigheter och rättstillämpare garanterar opartiskhet och samtliga parter rätt att bli hörda och under förutsättning att deras beslut enligt lagen i den medlemsstat där de är verksamma

a) kan bli föremål för överklagande eller förnyad prövning vid en rättslig myndighet och

b) har liknande giltighet och verkan som ett beslut av en rättslig myndighet i samma fråga.”

9 Kapitel II i förordningen har rubriken ”Behörighet”. Det omfattar bland annat artiklarna 4, 13 och 15.

10 I artikel 4 i förordningen, med rubriken ”Allmän behörighet”, stadgas följande:

”Domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död ska vara behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet.”

11 Artikel 13 i förordning nr 650/2012 har följande lydelse:

”Utöver den domstol som är behörig att pröva arvsålet i enlighet med denna förordning ska även domstolarna i den medlemsstat där en person har hemvist som enligt den lag som är tillämplig på arvet får avge en förklaring inför en domstol om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller en förklaring som ska begränsa den berörda personens ansvar vad gäller skulderna i arvsärendet ha behörighet att motta sådana förklaringar när sådana förklaringar enligt lagen i den medlemsstaten får avges inför domstol.”

12 Artikel 15 i förordningen har följande lydelse:

”Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser en arvsfråga som domstolen inte är behörig att ta upp enligt denna förordning ska domstolen självmant förklara sig obehörig.”

13 Artikel 21.1 i nämnda förordning har följande lydelse:

”Om inte annat anges i denna förordning ska den lag som är tillämplig på arvet i dess helhet vara lagen i den stat där den avlidne hade hemvist vid sin död.”

14 I artikel 23.1 i samma förordning föreskrivs följande:

”Den lag som anvisas enligt artikel 21 eller 22 ska styra arvet i dess helhet.”

15 Artikel 62.2 och 62.3 i förordning nr 650/2012 har följande lydelse:

”2. Det ska inte vara obligatoriskt att använda ett [europeiskt] arvsintyg.

3. [Det europeiska arvsintyget] ska inte ersätta nationella dokument som används för liknande ändamål i medlemsstaterna. När det har utfärdats för användning i en annan medlemsstat ska arvsintyget emellertid även ha de verkningar som förtecknas i artikel 69 i den medlemsstat vars myndigheter utfärdade det i enlighet med detta kapitel.”

16 Artikel 64 i denna förordning har följande lydelse:

”[Det europeiska arvsintyget] ska utfärdas i den medlemsstat vars domstolar är behöriga enligt artikel 4, 7, 10 eller 11. ...”

Tysk rätt

17 I 105 § i lagen om förfaranden i familjemål och mål som avser frivillig rättsvård (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit) (nedan kallad FamFG), i dess lydelse av den 17 december 2008 (BGBl. 2008 I, s. 2586), föreskrivs följande:

”I andra förfaranden enligt denna lag är tyska domstolar behöriga när en tysk domstol har lokal behörighet.”

18 Den lokala behörigheten i arvsmål regleras i 343 § FamFG. I dess lydelse enligt lagen om internationell arvsrätt och om ändring av bestämmelserna om arvsintyg samt ändringar av ytterligare bestämmelser (Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften) av den 29 juni 2015 (BGBl. 2015 I, s. 1042), som trädde i kraft den 17 augusti 2015, föreskrivs följande:

”1. Lokalt behörig är den domstol i vars domsaga arvlåtaren hade hemvist vid sin död.

2. Om arvlåtaren vid sin död inte hade hemvist i landet är den domstol behörig i vars domsaga arvlåtaren hade sin senaste hemvist i landet.

3. Föreligger det inte någon behörighet enligt punkterna 1 och 2 är [Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg)] i Berlin behörig om arvlåtaren är tysk medborgare eller tillgångar som ingår i kvarlåtenskapen befinner sig i landet.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

19 Adrien Théodore Oberle (nedan kallad den avlidne), fransk medborgare som vid sin död hade hemvist i Frankrike, avled den 28 november 2015 utan att efterlämna något testamente. Den avlidne har efterlämnat två söner, Vincent Pierre Oberle och hans bror. Makan till den avlidne hade avlidit före honom. Kvarlåtenskapen befinner sig i Frankrike och i Tyskland.

20 Den 8 mars 2016 utfärdade Tribunal d’instance de Saint-Avold (Förstainstansdomstolen i Saint-Avold, Frankrike) på begäran av Vincent Pierre Oberle ett nationellt arvsintyg om att Vincent Pierre Oberle och hans bror skulle ärva hälften var av kvarlåtenskapen.

21 Vid Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg) ansökte Vincent Pierre Oberle om ett arvsintyg begränsat till den del av kvarlåtenskapen som fanns i Tyskland. Han uppgav att han hade ärvt hälften av den egendom som tillhört den avlidne och att hans bror ärvt den andra hälften, detta i enlighet med fransk lag.

- 22 Efter att ha prövat frågan om sin behörighet i enlighet med artikel 15 i förordning nr 650/2012, fann Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg), genom domar av den 17 och den 28 november 2016, att den inte var behörig att ta ställning till denna begäran. Rätten slog nämligen fast att bestämmelserna i 105 och 343.3 §§ FamFG inte kunde tillämpas för att fastställa internationell behörighet utan att åsidosätta artikel 4 i förordning nr 650/2012, enligt vilken domstolarna i den medlemsstat där den avlidne vid sin död hade hemvist ska vara behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet.
- 23 Vincent Pierre Oberle överklagade till den hänskjutande domstolen, Kammergericht Berlin (Regionala överdomstolen i Berlin, Tyskland).
- 24 Den hänskjutande domstolen anser att Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg) är internationellt behörig för att utfärda det arvsintyg med begränsad räckvidd som begärts av Vincent Pierre Oberle, eftersom det finns kvarlåtenskap i Tyskland, i enlighet med villkoret i 343.3 § FamFG.
- 25 Enligt den hänskjutande domstolen framgår det inte tydligt att unionslagstiftaren har haft för avsikt att genom bestämmelserna i kapitel II i förordning nr 650/2012 uttömmande reglera den internationella behörigheten att utfärda nationella arvsintyg, såsom den har gjort i förhållande till utfärdandet av det europeiska arvsintyget genom artikel 64.1 i den förordningen.
- 26 Den hänskjutande domstolen menar nämligen att om det skulle anses att den internationella behörigheten för utfärdande av det europeiska arvsintyget redan regleras av bestämmelserna i kapitel II i förordning nr 650/2012, skulle det vara meningslöst för lagstiftaren att föreskriva en särskild bestämmelse i detta avseende, det vill säga artikel 64.1 i förordningen. Den hänskjutande domstolen anser att om lagstiftaren hade velat reglera den internationella behörigheten för utfärdandet av nationella arvsintyg på samma sätt som det europeiska arvsintyget, hade den i denna förordning antagit en bestämmelse avseende nationella arvsintyg som med erforderliga ändringar motsvarar den i artikel 64.1 i denna förordning.
- 27 Dessutom anser den hänskjutande domstolen att Amtsgericht Schöneberg (Distriktsdomstolen i Schöneberg) gjorde fel när den slog fast att artikel 4 i förordning nr 650/2012 var tillämplig i förevarande fall. Den allmänna behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade sin hemvist att ”fatta beslut om arvet i dess helhet”, i den mening som avses i denna bestämmelse, omfattar enligt den hänskjutande domstolen enbart antagande av domstolsavgörande, medan nationella arvsintyg inte utgör sådana avgöranden. Nationella arvsintyg utfärdas nämligen efter det att frågan handlagts såsom ett rättsvårdsärende, och beslutet att utfärda ett sådant intyg innehåller endast en bedömning av de faktiska omständigheterna och är inte ägnat att ha rättskraft.
- 28 Mot denna bakgrund beslutade Kammergericht Berlin (Regionala överdomstolen i Berlin) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Ska artikel 4 i förordning [nr 650/2012] tolkas så, att därigenom även fastställs en exklusiv internationell behörighet att utfärda de nationella arvsintyg i de respektive medlemsstaterna som inte ersätts av det europeiska arvsintyget (se artikel 62.3 i förordning nr 650/2012), med följd att avvikande nationella bestämmelser avseende internationell behörighet att utfärda nationella arvsintyg – såsom till exempel 105 § FamFG i Tyskland – saknar verkan på grund av att de strider mot överordnad unionslagstiftning?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 29 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 4 i förordning nr 650/2012 ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken, även om den avlidne vid sin död inte hade sin hemvist i

denna medlemsstat, det är domstolarna i den sistnämnda staten som är behöriga att utfärda nationella arvsintyg vid arv med gränsöverskridande verkningar, när kvarlåtenskapen är belägen inom denna medlemsstats territorium eller om den avlidne var medborgare i den medlemsstaten.

- 30 Inledningsvis bör det erinras om att förordning nr 650/2012 är tillämplig, i enlighet med artikel 1.1 i förordningen jämförd med skäl 9 i denna, på alla civilrättsliga aspekter av arv efter avlidna personer, exklusive skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor. Artikel 1.2 i förordningen räknar för sin del upp olika frågor som är undantagna från förordningens tillämpningsområde. Bland dessa återfinns varken nationella arvsintyg eller dithörande förfaranden.
- 31 I artikel 3.1 a i förordning nr 650/2012 preciseras att med ”arv” avses ”arv efter avlidnen som omfattar alla former av överföring av tillgångar, rättigheter och skyldigheter efter dödsfall, oavsett om det rör sig om ett testamentariskt förordnande om kvarlåtenskap eller om arv enligt den legala arvsordningen”.
- 32 Dessutom tillämpas förordningen på arv med gränsöverskridande verkan, såsom framgår av skälen 7 och 67 i denna. Detta är fallet i det nationella målet, eftersom arvet omfattar egendom som befinner sig i flera medlemsstater.
- 33 Vad närmare beträffar frågan huruvida artikel 4 i förordning nr 650/2012 anger den internationella behörigheten för medlemsstaternas domstolar i samband med utfärdandet av nationella arvsintyg, bör det erinras om följande. Enligt fast rättspraxis ska bestämmelser om domstols behörighet, i den mån de inte hänvisar till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde, ges en självständig och enhetlig tolkning i hela unionen, som ska vidtas inte bara med hänsyn till dess ordalydelse, utan även till det sammanhang i vilket dessa bestämmelser ingår och syftet med den aktuella lagstiftningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, Sanders och Huber, C-400/13 och C-408/13, EU:C:2014:2461, punkt 24, och dom av den 1 mars 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punkt 32).
- 34 Enligt ordalydelsen i artikel 4 i förordning nr 650/2012 fastställer den att domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död ska vara behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet.
- 35 I detta avseende bör det noteras att även om det inte finns någonting i denna bestämmelses ordalydelse som tyder på att tillämpningen av den huvudregel om behörighet som fastställs i denna artikel skulle underkastas ett krav på arv som omfattar flera medlemsstater, är det inte desto mindre så, att denna regel grundas på förekomsten av ett arv med gränsöverskridande verkan.
- 36 Dessutom framgår det av rubriken till artikel 4 i förordning nr 650/2012 att denna bestämmelse reglerar den allmänna behörigheten för medlemsstaternas domstolar, medan den interna fördelningen av behörigheten regleras enligt nationella regler, i enlighet med artikel 2 i förordningen.
- 37 Det framgår av ordalydelsen i artikel 4 att regeln om allmän behörighet gäller för ”arvet i dess helhet”, vilket tyder på att, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 67 i sitt förslag till avgörande, det i princip ska gälla alla arvsförfaranden som handläggs vid medlemsstaternas domstolar.
- 38 När det gäller tolkningen av verbet ”fatta beslut”, vilket återfinns i denna bestämmelse, är det nödvändigt att pröva huruvida unionslagstiftaren härigenom haft för avsikt att det endast ska avse avgöranden som fattats av nationella domstolar när dessa utövar sina rättskipande funktioner. I förevarande fall, såsom angetts i punkt 27 i denna dom, framgår det av beslutet om hänskjutande att förfaranden för utfärdande av nationella arvsintyg handläggs som rättsvårdsärenden och att beslut om utfärdande av sådana intyg endast innehåller fastställelser av de faktiska omständigheterna och att de inte innehåller några uppgifter som kan ha rättskraft.

- 39 I likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkt 64 i sitt förslag till avgörande, ger begreppet "domstol", i den mening som avses i artikel 4 i förordning nr 650/2012, såsom detta definieras i artikel 3.2 i denna förordning, ingen vägledning om innebörden av verbet "fatta beslut".
- 40 Det ska således konstateras att ordalydelsen i artikel 4 i förordning nr 650/2012 inte i sig gör det möjligt att avgöra om den omständigheten att det rör sig om tvistiga mål eller rättsvårdsärenden påverkar tillämpligheten av behörighetsregeln i den bestämmelsen, och om "fatta beslut" i den mening som avses i denna bestämmelse ska förstås så, att begreppet endast omfattar avgörande av rättsskipande karaktär. Bokstavstolkningen av denna bestämmelse ger således inget svar på frågan huruvida ett förfarande för utfärdandet av nationella arvsintyg, såsom det som är i fråga i det nationella målet, ska anses omfattas av artikel 4 i direktivet.
- 41 Vad gäller bedömningen av det sammanhang i vilket bestämmelsen ingår, framgår det av artikel 13 i förordning nr 650/2012 att – utöver den domstol som är behörig att pröva arvs målet i enlighet med denna förordning – ska även domstolarna i den medlemsstat där en person har hemvist som enligt den lag som är tillämplig på arvet få avge en förklaring inför en domstol om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller en förklaring som ska begränsa den berörda personens ansvar vad gäller skulderna i arvsärendet ha behörighet att motta sådana förklaringar.
- 42 Artikel 13 i förordning nr 650/2012, tolkad mot bakgrund av skäl 32 i samma förordning, syftar således till att förenkla förfarandena för arvingar och testamentstagare, genom att göra undantag från behörighetsreglerna i artiklarna 4-11 i denna förordning. De domstolar som är behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet enligt artikel 4 i förordningen är således i princip behöriga att ta emot förklaringar om arv. Härav följer att den regel om domstols behörighet som uppställs i artikel 4 även åsyftar förfaranden som inte leder till något domstolsavgörande.
- 43 Denna tolkning stöds av skäl 59 i förordning nr 650/2012, av vilket det framgår att förordningens bestämmelser är tillämpliga oberoende av huruvida domarna avseende arv med gränsöverskridande verkan har meddelats inom ramen för ett tvistemål eller icke-tvistemål.
- 44 Artikel 4 i förordning nr 650/2012 reglerar således den internationella behörigheten för medlemsstaternas domstolar i samband med förfaranden rörande åtgärder som gäller hela arvet, såsom bland annat utfärdandet av nationella arvsintyg, oavsett om förfarandet handläggs som ett tvistigt mål eller som ett rättsvårdsärende.
- 45 Denna tolkning påverkas inte av artikel 64 i förordning nr 650/2012, i det att den artikeln föreskriver att det europeiska arvsintyget ska utfärdas i den medlemsstat vars domstolar är behöriga enligt artiklarna 4, 7, 10 och 11 i denna förordning.
- 46 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 90 i sitt förslag till avgörande, omfattas det europeiska arvsintyget, som inrättades genom förordning nr 650/2012, av ett självständigt regelverk som fastställts genom bestämmelserna i kapitel VI i denna förordning. I detta sammanhang syftar artikel 64 i förordningen till att klargöra att både domstolar och vissa andra myndigheter är behöriga att utfärda ett sådant arvsintyg, samtidigt som det, med hänvisning till de behörighetsregler som återfinns i artiklarna 4, 7, 10 och 11 i den förordningen, anges i vilken medlemsstat ett sådant utfärdande kan komma att bli aktuellt.
- 47 Det bör dessutom påpekas att, enligt artikel 62.2 och 62.3 i förordning nr 650/2012, är användningen av ett europeiskt arvsintyg inte obligatoriskt och det ersätter inte nationella dokument som används för liknande ändamål i medlemsstaterna, till exempel de nationella arvsintygen.
- 48 Under dessa omständigheter kan artikel 64 i förordning nr 650/2012 inte tolkas så, att nationella arvsintyg inte omfattas av tillämpningsområdet för den regel om domstols behörighet som anges i artikel 4 i den förordningen.

- 49 Vad gäller de mål som eftersträvas med förordning nr 650/2012, framgår det av skälen 7 och 8 i förordningen att den bland annat syftar till att underlätta för arvingar, testamentstagare, övriga närstående personer till den avlidne och fordringsägare i dödsboet att utöva sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan och för att EU-medborgarna ska kunna utforma sina arvsrättsliga förhållanden.
- 50 I samma anda understryks det i skäl 27 i förordning nr 650/2012 att bestämmelserna i denna förordning är tänkta att se till att den myndighet som handlägger arvet i de flesta fall kan tillämpa sin nationella lagstiftning.
- 51 Härvidlag hänvisar såväl artikel 21.1 i förordning nr 650/2012 om den allmänna regeln om tillämplig lag som artikel 4 i denna förordning om den allmänna behörigheten för medlemsstaternas domstolar, till kriteriet om den avlidnes hemvist vid tidpunkten för dödsfallet.
- 52 Tillämpningen av nationell rätt i syfte att fastställa allmän behörighet för medlemsstaternas domstolar för att utfärda nationella arvsintyg skulle emellertid strida mot det mål som anges i skäl 27 i förordning nr 650/2012 och som syftar till att säkerställa samstämmigheten mellan bestämmelserna om domstols behörighet och bestämmelserna om tillämplig lag på detta område.
- 53 Enligt det allmänna syftet med förordningen, som anges i skäl 59 i förordningen, om ömsesidigt erkännande av domar som meddelats i medlemsstaterna i frågor rörande arvsordning, understryks det vidare i skäl 34 i denna förordning att den syftar till att undvika att sinsemellan oförenliga domar meddelas i olika medlemsstater.
- 54 Detta mål är knutet till universalitetsprincipen i fråga om arv som anges närmare i bland annat artikel 23.1 i förordning nr 650/2012, i vilken det anges att tillämplig lag enligt förordningen ska styra "arvet i dess helhet".
- 55 Universalitetsprincipen i fråga om arv ligger även till grund för den regel som föreskrivs i artikel 4 i förordning nr 650/2012, eftersom det i denna artikel också föreskrivs att denna regel fastställer behörigheten för medlemsstaternas domstolar att fatta beslut om "arvet i dess helhet".
- 56 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 109 och 110 i sitt förslag till avgörande, har domstolen redan slagit fast att en tolkning av bestämmelserna i förordning nr 650/2012 som kan leda till att kvarlåtenskapen splittras upp skulle vara oförenligt med de mål som eftersträvas med förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 oktober 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, punkt 57). Eftersom ett av målen nämligen är att skapa ett enhetligt system för arvskiften med gränsöverskridande verkan, förutsätter uppnåendet av ett sådant system en harmonisering av reglerna om internationell behörighet för medlemsstaternas domstolar inom ramen för såväl tvistemål som rättsvårdsärenden.
- 57 Att tolka artikel 4 i förordningen på så sätt att denna bestämmelse fastställer den internationella behörigheten för medlemsstaternas domstolar vid utfärdandet av nationella arvsintyg, syftar, för en god rättsskipning inom unionen, till att uppnå detta mål genom att begränsa risken för parallella förfaranden vid olika medlemsstaters domstolar och de motsägelser som detta skulle kunna medföra.
- 58 Däremot skulle förverkligandet av de mål som eftersträvas med förordning nr 650/2012 undergrävas om, i en sådan situation som den som är i fråga i det nationella målet, bestämmelserna i kapitel II i denna förordning, och särskilt artikel 4 däri, skulle tolkas så, att de inte fastställer den internationella behörigheten för medlemsstaternas domstolar i fråga om förfaranden för utfärdandet av nationella arvsintyg.

- 59 Av det ovan angivna följer att den hänskjutna frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 4 i förordning nr 650/2012 ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken, även om den avlidne vid sin död inte hade sin hemvist i denna medlemsstat, det är domstolarna i den sistnämnda staten som är behöriga att utfärda nationella arvsintyg vid arv med gränsöverskridande verkningar, när kvarlåtenskapen är belägen inom denna medlemsstats territorium eller om den avlidne var medborgare i den medlemsstaten.

Rättegångskostnader

- 60 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg ska tolkas så, att den utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken, även om den avlidne vid sin död inte hade sin hemvist i denna medlemsstat, det är domstolarna i den sistnämnda staten som är behöriga att utfärda nationella arvsintyg vid arv med gränsöverskridande verkningar, när kvarlåtenskapen är belägen inom denna medlemsstats territorium eller om den avlidne var medborgare i den medlemsstaten.

Underskrifter